

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

PSIHOLOGIJA

DRŽAVNA MATURA

šk. god. 2022./2023.

PSI.54.HR.R.K1.20

53684

Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici:

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **90** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime).

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 20 stranica, od toga 1 praznu.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

1. Koji čimbenik utječe na ponašanje djeteta koje zbog gladi i umora postaje vrlo razdražljivo i lako zaplače?

A. fizikalni
B. biološki
C. socijalni
D. emocionalni

(1 bod)

2. Psiholozi su eksperimentom istražili kako korištenje relaksacijskih tehnika utječe na razinu stresa i pritom su izjednačili ispitanike prema dobi i spolu. Što je u tome istraživanju bila nezavisna varijabla?

A. dob
B. spol
C. razina stresa
D. relaksacijske tehnike

(1 bod)

3. Koju je od navedenih teorija najteže znanstveno provjeriti?

A. Bandurinu teoriju učenja promatranjem
B. Freudovu psihoanalitičku teoriju ličnosti
C. Milgramovu teoriju poslušnosti autoritetu
D. Pavlovljevu teoriju učenja klasičnim uvjetovanjem

(1 bod)

4. Koja od navedenih tvrdnja o metodama istraživanja **nije** točna?

A. Korelacijskim istraživanjima utvrđuje se povezanost između dviju pojava.
B. Anketama u kratkome roku možemo ispitati stav mnogo ljudi o nekoj temi.
C. Eksperimentom se utvrđuje uzročno-posljedičan odnos između dviju pojava.
D. Opažanjem se dobro mogu kontrolirati svi čimbenici koji utječu na opažane pojave.

(1 bod)

5. Radnici koji asfaltiraju dio ceste odjeveni su u narančaste reflektirajuće prsluke kako bi ih vozači automobila uočili u sumrak. Zbog kojega su načela perceptivne organizacije radnici uočljiviji vozačima?

A. zbog načela zatvaranja
B. zbog načela kontinuiteta
C. zbog načela figure i pozadine
D. zbog načela zajedničkoga kretanja

(1 bod)

6. Koji čimbenik utječe na našu percepciju pa dok čitamo rečenicu:

U pariškom muzeju Louvre nalazi se orginal Mona Lise.

ne vidimo da je riječ *original* pogrešno napisana?

A. očekivanje
B. oštećenje ćunjića
C. kulturološke norme
D. količina informacija

(1 bod)

7. Koja je od navedenih tvrdnja primjer ponašanja potaknutoga pozitivnim potkrepljenjem?

A. Vozač plaća kaznu jer je prekoračio dozvoljenu brzinu.
B. Djevojka upisuje doktorat kako bi mogla napredovati na poslu.
C. Zaposlenik ostaje raditi prekovremeno da ne mora raditi kod kuće.
D. Plesačica ponavlja plesnu točku kako bi izbjegla negodovanje trenerice.

(1 bod)

8. Koji od navedenih primjera ponašanja dijete **ne uči** promatranjem drugih ljudi?

A. društvene uloge
B. održavanje osobne higijene
C. rješavanje problema uvidom
D. pravila pristojnoga ponašanja

(1 bod)

Psihologija

---

9. Animirani film stvara privid kretanja nizanjem slika od kojih je svaka malo drugačija i koje se brzo izmjenjuju. Koja vrsta pamćenja to omogućuje?

- A. senzorno
- B. kratkoročno
- C. deklarativno
- D. nedeklarativno

(1 bod)

10. U romanu *Dječak na žici* John je svjedok tragediji, no zbog traume se godinama kasnije ne sjeća toga događaja.

Koja je vrsta zaboravljanja opisana u navedenom primjeru?

- A. represija
- B. proaktivna interferencija
- C. retroaktivna interferencija
- D. postupno gubljenje tragova pamćenja

(1 bod)

11. Koja je sastavnica u procesu nastanka emocija opisana u rečenici:

Ne ugrožavaju nas događaji, već način na koji ih tumačimo?

- A. tjelesna reakcija
- B. izražajna reakcija
- C. emocionalni doživljaj
- D. kognitivna interpretacija

(1 bod)

12. Koji se od navedenih primjera odnosi na intrinzičnu motivaciju osobe koja volontira u prihvatilištu za izbjeglice iz područja zahvaćenih ratom?

- A. divljenje društva
- B. osjećaj ispunjenosti
- C. izbjegavanje vlastitih obveza
- D. dobivanje dopuštenja za odlazak s posla

(1 bod)

13. Antea je znala da je njezin muž ukrao novac, ali je dvojila treba li ga prijaviti policiji jer je on otac njezina djeteta. U kojemu se sukobu motiva nalazila Antea?

- A. višestrukoga odbijanja
- B. višestrukoga privlačenja
- C. istovremenoga privlačenja i odbijanja
- D. višestrukoga istovremenog privlačenja i odbijanja

(1 bod)

14. Zlata Bartl poznata kao „teta Vegeta” postala je počasna građanka grada Koprivnice 2006. godine, a 2007. godine dobila je nagradu Večernjega lista za životno djelo. Koju je razinu potreba prema Maslowljevoj hijerarhiji zadovoljila Zlata Bartl dobivanjem navedenih priznanja?

- A. prvu
- B. drugu
- C. treću
- D. četvrtu

(1 bod)

15. Nakon teške nesreće u kojoj je pao s konja glumac Christopher Reeve ostao je nepokretan. Zbog nemogućnosti da se bavi glumom, posvetio se humanitarnom radu. Kojim se obrambenim mehanizmom koristio?

- A. fiksacijom
- B. projekcijom
- C. supstitucijom
- D. kompenzacijom

(1 bod)

16. Mladić ponosno prihvaća ulazak u reprezentaciju jer smatra da je odličan igrač i da će dati veliki doprinos momčadi. Koji je pojam Bandurine teorije opisan u navedenom primjeru?

- A. samoregulacija
- B. samoefikasnost
- C. učenje promatranjem
- D. recipročni determinizam

(1 bod)

Psihologija

---

17. Tridesetogodišnjakinja je u grupi od 20 osoba rješavala standardizirani test inteligencije za vozače. S kojim se rezultatom treba usporediti njezin rezultat testa kako bi se mogao iskazati njezin kvocijent inteligencije?

- A. s najboljim rezultatom u općoj populaciji
- B. s najboljim rezultatom u grupi koja je testirana
- C. s prosječnim rezultatom njezine dobne skupine
- D. s prosječnim rezultatom u grupi koja je testirana

(1 bod)

18. Koji od navedenih srodnika imaju najbližiji kvocijent inteligencije?

- A. posvojene sestre
- B. dvojajčane blizanke odrasle zajedno
- C. dvojajčane blizanke odrasle odvojeno
- D. jednoajčane blizanke odrasle odvojeno

(1 bod)

19. Koji se od navedenih psihičkih poremećaja ubraja u anksiozne poremećaje?

- A. anoreksija
- B. shizofrenija
- C. socijalna fobija
- D. bipolarni poremećaj

(1 bod)

20. Koji od navedenih primjera opisuje animizam?

- A. Dijete se oblači kao superjunak i imitira ga.
- B. Dijete traži igračku superjunaka koja je pala ispod stola.
- C. Dijete pokazuje igračku superjunaka baki iako s njom priča preko telefona.
- D. Dijete stavlja igračku superjunaka na spavanje jer se superjunak mora odmoriti.

(1 bod)

21. Koja od navedenih igara pripada simboličkim igrama?

- A. igranje domina
- B. okretanje zvečke
- C. slaganje drvenih koluta na štap
- D. jahanje metle kao da je metla konj

(1 bod)

22. Iako su mu se sviđale skije određene proizvodne marke, skijaš kupuje skije one marke koju imaju gotovo svi članovi njegova kluba. Kojim se utjecajem može objasniti njegov konformizam?

- A. utjecajem kulture
- B. utjecajem autoriteta
- C. difuzijom odgovornosti
- D. normativnim utjecajem

(1 bod)

23. Vidjevši na plaži veselo i bučno društvo talijanskih mladića i djevojaka, Jasna je pomislila: *Baš su tipični Talijani – glasni i brbljavi*. Kako se naziva ovakvo Jasnino mišljenje?

- A. stereotip
- B. diskriminacija
- C. osobna jednadžba
- D. pogreška prvoga dojma

(1 bod)

24. Mirni prosvjed protiv nošenja maski pretvorio se u kaos u kojemu je gomila pozivala na linč policajaca koji su osiguravali skup i liječnika koji su propisali mjere zaštite. Kojom se pojavom iz socijalne psihologije može objasniti ponašanje gomile?

- A. deindividuacijom
- B. socijalnom ulogom
- C. efektom promatrača
- D. socijalnom interferencijom

(1 bod)

Psihologija

---

25. Prodavačica prodaje proizvode za visoku cijenu znajući da ljude pritom lažno uvjerava u njihovu kvalitetu, a to je u suprotnosti s njezinim stavovima i životnim vrijednostima. Kako se u socijalnoj psihologiji naziva pojava zbog koje prodavačica osjeća nelagodu?

- A. logička pogreška
- B. kognitivna disonanca
- C. implicitna teorija ličnosti
- D. osnovna atribucijska pogreška

(1 bod)

26. U kojoj će od navedenih grupa biti najmanje izraženo socijalno zabušavanje?

- A. u grupi u kojoj svatko sam sebe ocjenjuje
- B. u grupi koju nastavnik ocjenjuje zajedničkom ocjenom
- C. u grupi u kojoj se članovi anonimno međusobno ocjenjuju
- D. u grupi u kojoj članovi javno ocjenjuju svoj rad i rad ostalih članova

(1 bod)

27. Poznata atletičarka Blanka Vlašić prije skoka u vis na natjecanjima je uvijek pozivala publiku da je podrži snažnim pljeskom. Koja joj je vrsta socijalnoga utjecaja u toj situaciji pomagala ostvariti vrhunske rezultate?

- A. uvjeravanje
- B. socijalna facilitacija
- C. socijalna percepcija
- D. difuzija odgovornosti

(1 bod)

II. Zadaci kratkoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju ili jednostavnom rečenicom).
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.
Točan odgovor donosi jedan bod.

28. Kojom se granom primijenjene psihologije bavi psiholog koji istražuje učinkovitost različitih metoda poučavanja stranih jezika?

(1 bod)

29. Vedrana čeka zrakoplov i čuje obavijest s razglasa. Koji je kontrolni kognitivni proces ključan da se informacija o dolasku zrakoplova premjesti iz senzornoga pamćenja u kratkoročno pamćenje?

(1 bod)

30. Igor nikako nije mogao zapamtiti formulu $E = mc^2$ pa je smislio rečenicu: *Evo Mala Cvrčka Dva*. Kako se naziva postupak koji je primijenio?

(1 bod)

31. Nikola je ljubitelj znanstvene fantastike i rado gleda filmove toga žanra. Kojoj skupini motiva pripada Nikolin interes za filmove znanstvene fantastike?

(1 bod)

Psihologija

---

32. Koju strategiju suočavanja sa stresom predlaže dirigent prestrašenom sviraču kada ga zove na dodatnu probu prije koncerta?

(1 bod)

33. Kako se prema teoriji C. Spearmana naziva vrsta (faktor) inteligencije koja se očituje u svim mentalnim zadacima?

(1 bod)

34. Osoba je neljubazna, sumnjičava i neprijateljski raspoložena. Na kojoj dimenziji prema petofaktorskom modelu ličnosti ona ima nizak položaj?

(1 bod)

35. Kako se naziva biološki proces zbog kojega zdravo dijete u dobi od osam mjeseci ne izgovara cjelovite riječi iako ga na to potiče okolina, već počinje izgovarati riječi u dobi od dvanaest mjeseci?

(1 bod)

36. Vlatka svako jutro prije posla odlazi u teretanu vježbati. Koja je komponenta Vlatkina stava prema zdravlju opisana u navedenom primjeru?

(1 bod)

37. Kojom se vrstom atribucije koristi učenik koji kaže: „Zaslužio sam lošu ocjenu na testu. Stvarno nisam dovoljno učio“?

(1 bod)

38. Pjevač Bob Geldof bio je užasnut glađu koja je vladala u Etiopiji. Stoga je u ljeto 1985. godine organizirao humanitarni koncert *Live Aid* koji se odvijao na svjetskoj razini i uključivao je brojne poznate izvođače te je prikupljeno mnogo novca za pomoć.

Kako se u socijalnoj psihologiji naziva vrsta ponašanja kojom se može objasniti Geldofova organizacija humanitarnoga koncerta?

(1 bod)

39. U reklami za parfem svi se prolaznici zadivljeno okreću za ženom koja divno miriše dok ona žuri u zagrljaj muškarcu. Koji se element (način) uvjeravanja u oblikovanju poruke koristi u reklami kako bi se gledatelje potaknulo na kupnju parfema?

(1 bod)

III. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak i koristeći se polaznim sadržajem.

Odgovor upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan, dva ili tri boda.

- 40.** Psihologe zanima hoće li puštanje glazbe u psihijatrijskim ustanovama povoljno utjecati na raspoloženje pacijenata.

Navedite granu psihologije koja bi mogla istražiti ovaj problem. Formulirajte hipotezu ovoga istraživanja te odredite zavisnu i nezavisnu varijablu.

[illegible]

(3 boda)

Psihologija

42. Pozorno pročítajte text.

Pandemijski umor zapravo se opisuje kao prirodna reakcija na produljeno stanje zdravstvene krize. Osim nepridržavanja epidemioloških mjera (demotivacije da se slijede epidemiološke mjere), mogu se javiti i simptomi poput iscrpljenosti i manjka energije, zasićenosti informacijama, osjećaja neefikasnosti, razdražljivosti i generalnog gubitka volje.

Izvor: <https://www.kakosi.hr>

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Navedite tri vrste znakova stresa i svakomu pridružite pripadajući primjer iz teksta.

[illegible]

(3 boda)

43. Opišite kako bi se ponašala djeca roditelja autoritativnoga i popuštajućega stila u svakodnevnome životu kada su suočena s nemogućnosti da ostvare neki svoj cilj.

[illegible]

Na odgovarajuće mjesto u tablici upišite stil roditeljstva (autoritativni i popuštajući) s obzirom na stupanj izraženosti dimenzija emocionalne topline i kontrole.

	NISKA EMOCIONALNA TOPLINA	VISOKA EMOCIONALNA TOPLINA
NISKA KONTROLA		
VISOKA KONTROLA		

(3 boda)

Psihologija

---

44. Pozorno pročitajte tekst.

Dino i Toni igraju košarku. Dino je imao loptu kada je Toni podigao ruku i signalizirao mu da je slobodan te povikao: „Dodaj!“. Dino mu je dobio loptu i Toni je pogodio koš. Na licu mu se pojavio široki osmijeh i kliknuo je: „Tooo!“.

Iz teksta prepisite dva primjera verbalne i dva primjera neverbalne komunikacije. Objasnite što je neverbalna komunikacija i što se neverbalnom komunikacijom prvenstveno izražava.

Verbalna komunikacija:

Neverbalna komunikacija:

(3 boda)

Prazna stranica